

TVR 1 – 23 septembrie 2010

Jumătate dintre români au o percepție pozitivă asupra regimului totalitar

La aproape 21 de ani de la prăbușirea comunismului, jumătate dintre români au o percepție pozitivă despre regimul totalitar.

Consideră că a fost o idee bună, dar prost aplicată la noi. Este o concluzie a sondajului făcut de CSOP la cererea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

Comparat cu un prezent marcat de criza economică, trecutul comunist este văzut pozitiv de tot mai mulți români. Era asociat în primul rând cu siguranța zilei de mâine. Jumătate din ei consideră că înainte de 1989 era mai bine decât acum și doar un sfert sunt de părere că au dus-o mai rău.

<http://www.tvr.ro/articol.php?id=89445&c=49>

<http://www2.tvr.ro/webcast/WebPlayer2.php?file=rtmp://perthro.tvr.ro/rec/DATA-2010-09-23-19-50.flv&name=Telejurnal>

TVR 1 – 23 septembrie 2010

Invitatul Telejurnalului: Directorul științific al Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului

La aproape 21 de ani de la prăbușirea comunismului, jumătate dintre români au o percepție pozitivă despre regimul totalitar. Consideră că a fost o idee bună, dar prost aplicată la noi. Este o concluzie a sondajului făcut de CSOP la cererea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc.

Invitatul Telejurnalului: Mihai Neamțu, director științific la Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului.

<http://www.tvr.ro/articol.php?id=89446&c=49>

Antena 1 – 23 septembrie 2010

Sondaj: Jumătate din români afirma ca era mai bine pe vremea lui Ceausescu

61% dintre romani considera in prezent comunismul drept o idee buna, fata de 53% in urma cu 4 ani, indica un sondaj realizat de CSOP in parteneriat cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului si Memoria Exilului Romanesc (IICCMER). Mai mult, jumătate din ansamblul populației afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania, in vreme ce doar 23% considera ca era mai rau.

Potrivit rezultatelor anchetei, procentul romanilor care spun ca Nicolae Ceausescu a facut bine Romaniei (25%) este semnificativ mai mare decat al celor care afirma ca a facut rau tarii (15%).

Perceptia generala asupra comunismului:

* perceptia populatiei asupra comunismului este mai degraba una pozitiva: 61% din romani considera in prezent comunismul drept o idee buna, fata de 53% in urma cu 4 ani

* in urma cu 4 ani, un studiu similar arata ca 12% dintre romani considerau comunismul o idee buna bine aplicata, 41%, o idee buna prost aplicata si 34% il considerau o idee proasta

* in prezent 14% il considera o idee buna bine aplicata, 47%, o idee buna prost aplicata si 27% o idee proasta

* jumatate din ansamblul populatiei afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania, in vreme ce doar 23% considera ca era mai rau si 14% ca era la fel

* motivele principale pentru care respondentii au afirmat ca era mai bine sunt: existenta locurilor de munca (62%), nivelul de trai (26%) si detinerea unei locuinte de catre cei mai multi dintre oameni (19%).

<http://www.a1.ro/news/social/sondaj-jumatate-din-romani-afirma-ca-era-mai-bine-pe-vremea-lui-ceausescu-122686.html>

Mediafax – 23 septembrie 2010

Numărul celor care cred că era mai bine în comunism, dublu față de al celor care spun că era mai rău

Jumătate dintre cetățeni cred că în România era mai bine în vremea comunismului decât în prezent, în timp ce doar mai puțin de un sfert consideră că în comunism a fost mai rău decât este astăzi, relevă rezultatele unui studiu realizat de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului.

"Trecutul comunist este văzut pozitiv prin comparație cu prezentul marcat de criza economică: 50 la sută dintre cei chestionați afirmă că înainte de decembrie 1989 era mai bine în România, în vreme ce 23 la sută consideră că era mai rău iar 14 la sută consideră că era la fel", se arată într-un comunicat de presă al Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER), instituție care a dat publicității un sondaj realizat în colaborare cu Centrul pentru Studiarea Opiniei și Pieței (CSOP).

Paradoxal, tot aproape jumătate dintre respondenți - **47 la sută - spun despre comunism că a fost "o idee bună prost aplicată"**, în timp ce pentru 27 la sută ideologia a fost una proastă. Totuși, 14 la sută dintre români cred și astăzi că ideea care a stat la baza regimului comunist a fost una bună.

Dictatorul **Nicolae Ceaușescu** este bine văzut de mai mulți români decât cei care consideră că a făcut un rău țării. Astfel, conform studiului, unul din patru români susține că Nicolae Ceaușescu "a făcut bine României", în vreme ce **doar 15 la sută spun că acesta a făcut rău țării**.

"Imaginea relativ pozitivă a unor lideri ca Nicolae Ceaușescu se explică prin faptul că populația nu a avut și nu are decât un acces limitat la acele informații de natură să clarifice responsabilitățile oficialilor comuniști în deciziile care au dus la crimele și abuzurile comise în perioada comunistă. Așadar, se poate afirma că este datoria atât a instituțiilor statului cât și a mass-media din România să promoveze un tip de discurs complex, nuanțat și responsabil care să reflecte și să analizeze dilemele, provocările și problemele presupuse de asumarea trecutului comunist", motivează, în comunicatul citat, oficialii IICCMER o parte din rezultatele sondajului.

În ciuda părerii mai degrabă bune despre Ceaușescu și comunism, 42 la sută dintre români cred că regimul comunist a fost ilegal iar **41 la sută îl cataloghează drept "criminal"**. Mai mult, trei români din patru consideră că cei care au colaborat cu Securitatea "nu trebuie să aibă funcții publice sau, dacă au, să fie demși ori să își dea demisia".

Conform studiului, **27 la sută dintre respondenți consideră că foștii colaboratori ai Securității trebuie demși**, 21 la sută opinează că ar trebui ca aceștia să se retragă iar 11 la sută propun chiar ca aceștia să primească o interdicție de a candida, pentru un timp, la funcții publice. Totodată, 16 la sută dintre români văd oportună condamnarea foștilor colaboratori ai Securității care ocupă funcții publice, pentru "declarații false" cu privire la colaboraționismul lor.

În ciuda viziunii pozitive asupra trecutului comunist, studiul relevă că **jumătate dintre români confirmă existența actelor de represiune în regimul comunist**. În aceste condiții, chiar mai mult de jumătate dintre respondenți afirmă că este necesar un Muzeu Național al Dictaturii Comuniste din România și văd oportună instituirea unei zile naționale de comemorare a victimelor regimului comunist.

"Existența unor traume colective și individuale pe întreaga durată a regimului comunist este sugerată de faptul că **majoritatea respondenților se pronunță în favoarea comemorării și memorializării intervalului istoric marcat de dictatura comunistă în România**", se arată în încheierea comunicatului de presă care însoțește sondajul realizat de CSOP și IICCMER.

Sondajul a fost realizat în perioada 27 august - 2 septembrie 2010, pe un eșantion național reprezentativ de 1.133 de persoane. Rezultatele au o eroare de cel mult 2,9 la sută.

<http://www.mediafax.ro/social/numarul-celor-care-cred-ca-era-mai-bine-in-comunism-dublu-fata-de-al-celor-care-spun-ca-era-mai-rau-7404635/>

Radio România Actualități - 23 septembrie 2010

Potrivit unui sondaj realizat de CSOP, 50% dintre cei chestionați afirmă că înainte de decembrie 1989 era mai bine în România dar 41% spun că regimul comunist a fost „criminal”.

Un sondaj realizat de CSOP arată că, 41% dintre români consideră că regimul comunist a fost „criminal”.

42% dintre cei chestionați cred că regimul comunist a fost ilegal.

Trecutul comunist este văzut pozitiv prin comparație cu prezentul marcat de criza economică de 50% dintre cei chestionați, ei afirmând că înainte de decembrie 1989 era mai bine în România, în vreme ce 23% consideră că era mai rău iar 14% consideră că era la fel.

Conform sondajului CSOP, existența represiunii din perioada comunistă este confirmată de jumătate din populație, în pofida viziunii pozitive asupra trecutului comunist.

Sondajul CSOP mai arată că 47% dintre români consideră comunismul o idee bună prost aplicată, 27% o idee proastă iar 14% o idee bună bine aplicată.

Măsurile luate împotriva celor care se dovedește că au colaborat cu Securitatea, potrivit opiniei respondenților sunt de îngrijorare a accesului în funcțiile publice.

27% consideră necesară demiterea, 21% autodemiterea, 11% interdicția, pentru o perioadă, de a candida în funcții publice, 16% condamnarea juridică pentru declarații false cu privire la colaborarea cu Securitatea.

Puțin peste jumătate dintre cei chestionați consideră că este necesar un Muzeu Național al Dictaturii Comuniste din România.

La fel, puțin peste 50% dintre respondenți consideră că este necesară o zi Națională de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist din România.

Sondajul CSOP mai arată că, 25% dintre cei chestionați susțin că Nicolae Ceaușescu a făcut bine României iar 15% că a făcut rău țării.

Potrivit IICCMER, din analiza sondajului reiese existența unor traume colective și individuale pe întreaga durată a regimului comunist este sugerată de faptul că majoritatea celor intervievați se pronunță în favoarea comemorării și memorializării intervalului istoric marcat de dictatura comunistă în România.

Sondajul a fost realizat în perioada 27 august – 2 septembrie 2010, pe un eșantion național reprezentativ de 1.133 persoane, cu o eroare de 2,9%.

Cercetătorii CSOP și IICCMER (Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului Și Memoria Exilul Românesc). consideră că faptul că la nivelul populației există tendința unei viziuni pozitive asupra perioadei comuniste, care se explică prin comparația cu prezentul, marcat de dificultățile determinate de criza economică.

Faptul că lideri ca Nicolae Ceaușescu au o imagine relativ pozitivă se explică prin faptul că populația nu a avut și nu are decât un acces limitat la acele informații de natură să clarifice responsabilitățile oficialilor comuniști în deciziile care au dus la crimele și abuzurile comise în perioada comunistă.

Așadar, se poate afirma că este datoria atât a instituțiilor statului cât și a mass-media din România să promoveze un tip de discurs complex, nuanțat și responsabil care să reflecte și să analizeze dilemele, provocările și problemele presupuse de asumarea trecutului comunist.

<http://www.romania-actualitati.ro/rrapages/view/19391>

EurActiv – 23 septembrie 2010

Doar jumătate dintre romani cred ca regimul comunist a fost represiv. Jumătate spun ca era mai bine 'inainte'

75% dintre romani considera ca cei care au colaborat cu Securitatea nu trebuie sa aiba functii publice sau daca au o functie sa fie demisi ori sa isi dea demisia, 42% cred ca regimul comunist a fost ilegal iar 41% spun ca regimul comunist a fost "criminal", arata un sondaj realizat de CSOP in colaborare cu Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului si Memoria Exilul Romanesc (IICCMER).

Masurile luate impotriva celor care se dovedeste ca au colaborat cu Securitatea, potrivit opiniei respondentilor sunt de ingradire a accesului in functiile publice. 27% considera necesara demiterea, 21% autodemiterea, 11% interdictia, pentru o perioada, de a candida in functii publice, 16% condamnarea juridica pentru declaratii false cu privire la colaborarea cu Securitatea.

Conform sondajului CSOP, doar jumătate din populatie crede ca a existat represiune din perioada comunista, iar multi au o viziune pozitiva asupra trecutului comunist.

Sondajul CSOP arata ca 47% dintre romani considera comunismul o idee buna prost aplicata, 27% o idee proasta iar 14% o idee buna bine aplicata.

Trecutul comunist este vazut pozitiv prin comparatie cu prezentul marcat de criza economica: 50% dintre cei chestionati afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania, in vreme ce 23% considera ca era mai rau iar 14% considera ca era la fel. Majoritatea (62%) dintre cei care spun ca era mai bine, motiveaza acest lucru prin existenta locurilor de munca pentru

toti, in timp ce respondentii care spun ca era mai rau 'inainte' motiveaza acest lucru in primul rand (69%) prin lipsa libertatii.

Sondajul CSOP mai arata ca, 25% dintre cei chestionati sustin ca Nicolae Ceausescu a facut bine Romaniei iar 15% ca a facut rau tarii.

Potrivit comunicatului de presa al IICCMER, "imaginea relativ pozitiva a unor lideri ca Nicolae Ceausescu se explica prin faptul ca populatia nu a avut si nu are decat un acces limitat la acele informatii de natura sa clarifice responsabilitatile oficialilor comunisti in deciziile care au dus la crimele si abuzurile comise in perioada comunista."

Existenta unor traume colective si individuale pe intreaga durata a regimului comunist este sugerata de faptul ca majoritatea respondentilor se pronunta in favoarea comemorarii si memorializarii intervalului istoric marcat de dictatura comunista in Romania.

Putin peste jumatate dintre cei chestionati considera ca este necesar un Muzeu National al Dictaturii Comuniste din Romania. La fel, putin peste 50% dintre respondenti considera ca este necesara o zi Nationala de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist din Romania.

Sondajul a fost realizat in perioada 27 august – 2 septembrie 2010, pe un esantion national reprezentativ de 1.133 persoane, cu o eroare de 2,9%.

http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles|displayArticle/articleID_21101/Doar-jumatate-dintre-romani-cred-ca-regimul-comunist-a-fost-represiv.-Jumatate-spun-ca-era-mai-bine-%27inainte%27.html

HotNews – 24 septembrie 2010

Sondaj: 61% din romani considera in prezent comunismul drept o idee buna. Jumatate din populatie afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania. Cum explica Mihai Neamtu paradoxurile din sondaj

61% dintre romani considera in prezent comunismul drept o idee buna, fata de 53% in urma cu 4 ani, indica un sondaj realizat de [CSOP](#) in parteneriat cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului si Memoria Exilului Romanesc ([IICCMER](#)). Jumatate din ansamblul populatiei afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania, in vreme ce doar 23% considera ca era mai rau. Potrivit rezultatelor anchetei, procentul romanilor care spun ca Nicolae Ceausescu a facut bine Romaniei (25%) este semnificativ mai mare decat al celor care afirma ca a facut rau tarii (15%).

Iata cateva dintre cele mai importante date ale sondajului:

Perceptia generala asupra comunismului

- perceptia populatiei asupra comunismului este mai degraba una pozitiva: 61% din romani considera in prezent comunismul drept o idee buna, fata de 53% in urma cu 4 ani
- in urma cu 4 ani, un studiu similar arata ca 12% dintre romani considerau comunismul o idee buna bine aplicata, 41%, o idee buna prost aplicata si 34% il considerau o idee proasta
- in prezent 14% il considera o idee buna bine aplicata, 47%, o idee buna prost aplicata si 27% o idee proasta
- jumatate din ansamblul populatiei afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania, in vreme ce doar 23% considera ca era mai rau si 14% ca era la fel
- motivele principale pentru care respondentii au afirmat ca era mai bine sunt: existenta locurilor de munca (62%), nivelul de trai (26%) si detinerea unei locuinte de catre cei mai multi dintre oameni (19%)
- aspectele negative principale mentionate de catre cei care evalueaza negativ comunismul fata de prezent sunt lipsa libertatii, la modul generic (69%), gradul de saracie (respectiv penuria de alimente si utilitati si servicii publice) si lipsa informatiilor (11%)
- prin comparatie, intr-un studiu din 2009, 72% dintre unguri mentionau ca este mai rau in prezent decat in perioada comunista, 62% din bulgari si ucrainieni mentionau acelasi lucru, 42% dintre lituanieni si slovaci, 45% din rusi, 39% din cehi si 35% din polonezi
- numarul celor care considera ca regimul comunist a fost "criminal" este mai mare decat al celor care spun ca nu a fost in acest fel (41% fata de 37%)
- regimul comunist este vazut ca unul "ilegitim" de majoritatea respondentilor, 42% sustinand acest lucru, in vreme ce doar 31% cred contrariul
- in ceea ce priveste atributele definitorii pentru comunism, 46% dintre asocierile facute sunt mai degraba pozitive, si doar 32% sunt nefavorabile, 5% fiind neutre
- aspecte favorabile ale comunismului: siguranta serviciului, a locului de munca (10% din totalul respondentilor au facut aceasta asociere), siguranta zilei de maine (8%), un trai decent (8%), egalitatea intre indivizi (5%) si, in fine, 5% spun ca era un sistem bun, in general
- aspecte nefavorabile ale comunismului: lipsa de libertate (9%), dictatura, ca regim (7%), aprecierea ca era un sistem gresit (5%), existenta unui climat de teroare, crima (2%), saracia si lipsa alimentelor si a altor produse fiind si ea mentionata, dar de numai 2%

Perceptia liderilor comunisti

- in ceea ce priveste perceptia celor 2 lideri politici din perioada comunista, Nicolae Ceausescu si Gheorghe Gheorghiu-Dej, primul este mai cunoscut, dupa cum era de asteptat, decat cel de-al doilea, iar imaginea sa este una mai buna
- procentul celor care spun ca Nicolae Ceausescu a facut bine Romaniei (25%) este semnificativ mai mare decat al celor care afirma ca a facut rau tarii (15%)
- majoritatea oamenilor considera, in ceea ce priveste ambii lideri, ca au facut atat rau cat si bine (jumătate din respondenti crede acest lucru despre Nicolae Ceausescu) si considera, similar, ca reflectarea in maualele de istorie ar trebui sa indice acest lucru.

Represiunea comunista

- 13% dintre respondenti sustin ca au avut de suferit de pe urma regimului comunist: 3% personal, 6%, altcineva din familie decat respondentii insisi, iar 4%, atat ei cat si cineva din familie
- forma principala sub care s-a manifestat impactul negativ a fost penuria de alimente si lipsa serviciilor (47%), restul mentiunilor fiind legate de incalcarea drepturilor si libertatilor cetatenesti si ale drepturilor omului (confiscarea averilor, bunurilor - 11% dintre cei care au spus ca au avut de suferit, arestarea pe motive politice - 6% dintre cei care au mentionat ca au suferit etc.)
- responsabilitatea represiunii este atribuita relativ egal celor cu functii de conducere din cadrul PCR si celor cu functii de conducere in Securitate (45% si 44%)
- problema accesului la dosarele Securitatii nu este importanta pentru jumatate din respondenti, 40% mentionand ca este importanta sau foarte importanta.

Perceptia asupra memoriei comunismului

- putin peste jumatate dintre respondenti considera ca este necesar un Muzeu National al Dictaturii Comuniste din Romania, doar un sfert afirma ca nu este nevoie de un astfel de Muzeu, restul neraspunzand
- putin peste jumatate considera ca este necesara o zi Nationala de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist din Romania, un sfert ca nu este necesara o astfel de zi, cele mai frecvent mentionate 2 zile fiind 22 decembrie (22% din respondenti), respectiv 23 august (10% din respondenti)

Concluzii

- exista la nivelul populatiei generale o tendinta de pozitivare a perioadei si regimului comunist. Pozitivarea se regaseste atat la evaluarea in sine a regimului, cat mai ales comparativ cu perioada prezenta
- liderii politici (Nicolae Ceausescu, in special) sunt priviti ca avand un impact pozitiv mai degraba decat negativ
- romanii recunosc represiunea din perioada comunista, ilegitimitatea regimului si faptul ca membrii de conducere ai PCR si Securitatea au avut un rol major negativ
- memoria regimului comunist pare sa fie, in acelasi timp, relevanta pentru populatie, care considera necesara infiintarea unui Muzeu National al Dictaturii Comuniste si declararea unei zile Nationale a de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist.

Pentru realizarea studiului au fost intervievate 1.133 persoane. Eroarea de reprezentativitate este de 2,9%, cu o probabilitate de 0,95. Interviuurile au fost realizate pe baza de chestionar standardizat, fata in fata, la domiciliul persoanelor intervievate. Datele au fost culese in cadrul omnibusului CSOP in perioada 27 august - 2 septembrie 2010.

<http://www.hotnews.ro/stiri-esential-7815580-video-sondaj-61-din-romani-considera-prezent-comunismul-drept-idee-buna-jumatate-din-populatie-afirma-inainte-decembrie-1989-era-mai-bine-romania-cum-explica-mihai-neamtu-paradoxurile-din-sondaj.htm>

România liberă – 23 septembrie 2010

IICCMER: 61% dintre români consideră comunismul o idee bună

Ponderea românilor care consideră comunismul o idee bună a ajuns, în prezent, la 61%, față de 53% în urmă cu patru ani, potrivit unui sondaj referitor la percepția asupra comunismului în România, dat publicității joi, citat de [Newsin](#).

Trecutul comunist este văzut pozitiv mai ales prin comparație cu prezentul: jumătate din cei chestionați afirmă că înainte de decembrie 1989 era mai bine în România, în vreme ce doar 23% consideră că era mai rău iar 14% consideră că era la fel, mai relevă sondajul.

Motivele principale pentru care respondenții au afirmat că era mai bine sunt: existența locurilor de muncă (62%), nivelul de trai (26%) și deținerea unei locuințe de către cei mai mulți dintre oameni (19%).

Aspectele negative principale menționate de către cei care evaluează negativ comunismul față de prezent sunt lipsa libertății în general (69%), gradul de sărăcie (respectiv lipsa de alimente, utilități și servicii publice) și lipsa informațiilor (11%).

Potrivit realizatorilor sondajului, România se înscrie în media opiniei est europene referitoare la evaluarea comparativă a perioadei comuniste cu cea actuală. De exemplu, într-un studiu din 2009, 72% dintre maghiari menționau că este mai rău în prezent decât în perioada comunistă, 62% din bulgari și ucrainieni menționau același lucru, 42% dintre lituanieni și slovaci, 45% din ruși, 39% din cehi și 35% din polonezi, potrivit reprezentanților Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER), care au realizat sondajul cu ajutorul CSOP.

"Totuși, actualul sondaj nu poate fi citit unilateral sub semnul nostalgiei față de [regimul](#)

comunist. În interpretarea lui trebuie luate în calcul elemente extrem de importante precum ar fi situația economică actuală și dificultățile generate de aceasta. De aici, tendința de idealizare a unei ordini sociale totalitare bazată pe controlul strict al circulației forței de muncă, ale traiectoriilor profesionale și care privilegiază (demagogic) drepturile sociale și economice în detrimentul drepturilor politice ale cetățeanului", mai spun reprezentanții IICCMER.

Potrivit aceleiași cercetări, majoritatea opțiunilor exprimate au fost în favoarea unor proiecte precum legea lustrației, organizarea unui Muzeu Național al Dictaturii Comuniste din România,

instituirea unei zile comemorative a victimelor regimului comunist, iar un procent semnificativ consideră importantă problema accesului la dosarele Securității.

Sondajul a fost realizat în perioada 27 august - 2 septembrie 2010, pe un eșantion de 1.133 persoane, național reprezentativ pentru populația în vârstă de 15 ani și peste.

<http://www.romanialibera.ro/actualitate/politica/iiccmr-61-dintre-romani-considera-comunismul-o-idee-buna-200451.html>

Adevărul – 23 septembrie 2010

Sondaj: Jumătate dintre români cred că era mai bine înainte de '89

În austera Românie a lui Traian Băsescu și Emil Boc, mai bine de jumătate dintre români oftează după perioada comunistă, și îl regretă pe fostul dictator sângeros alungat de la putere în decembrie 1989.

Românii, șomeri sau speriați de spectrul șomajului în plină criză economică, are sentimente pozitive față de fostul regim comunist tocmai pentru că pe vremea aceea "te luau de pe stradă și te angajau", locul de muncă fiind unul asigurat.

Comunismul a fost o idee bună aplicată prost, sunt de părere 47% dintre cei care au răspuns unui sondaj de opinie realizat de CSOP la comanda Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER). 14% dintre respondenți sunt chiar mulțumiți de modalitatea în care comunismul a fost pus în practică, iar 27% care cred că acesta a fost o idee greșită.

După ce tânjesc românii

Românii regretă perioada de dinainte de Revoluție, deoarece tânjesc după un serviciu asigurat, siguranța zilei de mâine (8%), un trai decent (8%), egalitate socială (5%) și un sistem bun (4%).

Cei care susțin că înainte de '89 era mai bine invocă, în proporție de 62% existența unui loc de muncă sigur.

Lipsa libertății este principalul motiv, (69%), pentru care era mai rău în comunism decât acum, la 20 de ani de la Revoluție

Românii au suferit de foame

Potrivit sondajului realizat de CSOP, 79% din populație susține că nu a avut de suferit de pe urma comunismului, 3% au răspuns ca ei, 6% familiile lor, 4% și ei și familiile au avut de îndurat de pe urma regimului.

Principalul motiv pentru care s-a suferit a fost sărăcia și lipsa de alimente și servicii (47%), urmat de confiscarea bunurilor (11%), detenția (6%), lipsa de libertate (4%), persecuția politică (2%), hărțuire, (2%) deportare politică (1%), muncă la Canalul Dunăre-Marea Neagră (1%) sau lipsa de dezvoltare profesională (1%).

41% dintre români cred că regimul comunist nu a fost unul criminal, față de 37% care susțin contrariul. De altfel, 42% din cei care au răspuns chestionarului cred că regimul comunist a fost unul ilegal care s-a menținut la putere prin falsificarea voinței majorității cetățenilor.

Românii slăbiți de criză, mai îngăduitori cu Ceaușescu și Gheorghiu-Dej

Vorba bătrânească "timpul vindecă toate" pare a se aplica întocmai românilor. La 20 de ani de la sângeroasa Revoluție din decembrie 1989, românii sunt din ce în ce mai îngăduitori față de foștii dictatori comuniști care au condus țara vreme de 42 de ani.

Despre Nicolae Ceaușescu, un sfert dintre români consideră că a făcut bine țării, 15% consideră că a acționat în dauna României și 46% sunt de părere că a făcut și bine și rău.

Dej stă ceva mai prost. 21% din populație consideră că a făcut bine, bine și rău – 29%. Totuși 1% dintre repondenti nu știu cine a fost Nicolae Ceausescu și 8% nu au auzit niciodată de Gheorghe Gheorghiu Dej.

Sondajul CSOP a fost realizat în perioada 27 august – 2 septembrie 2010 pe un eșantion de 1.133 persoane și are o marjă de eroare de $\pm 2,9\%$ cu o probabilitate de 0,95.

http://www.adevarul.ro/actualitate/social/Sondaj-Romanii-il-regreta-pe-Nicolae-Ceausescu-si-comunismul-0_340766401.html

Evenimentul Zilei – 23 septembrie 2010

Dezbatere evz.ro: Libertate sau un loc de muncă garantat de Ceaușescu?

Institutul pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc a publicat astăzi un sondaj realizat de CSOP, cu privire la "Atitudinile și opinii despre regimul comunist din România". Concluziile acestui studiu arată că opinia majorității arată că înainte de 1989 se trăia mai bine decât în prezent.

În momentul în care au fost întrebați despre aspectele care definesc în opinia lor regimul comunist, participanții la studiu au amintit atât elemente negative, cât și pozitive: lipsa libertății, respectiv șansa de a avea un loc de muncă garantat de stat.

La acest studiu au participat 1.133 de români. 49% dintre aceștia au precizat că înainte de 1989 se trăia mai bine decât acum. Aceștia au oferit și argumente: locul de muncă, un trai decent, posibilitatea de a avea o casă, siguranța zilei de mâine.

Ioan Stanomir: "Ceașescu a devenit un simbol al propriilor noastre eșecuri"

Prezent la emisiunea "Evenimentele zilei", de la B1 TV, politologul Ioan Stanomir a declarat că "Ceașescu a fost o minge de ping pong între politicieni, un simbol nu al unei nostalgii, cât al unei nemulțumiri față de propriile noastre eșecuri în construirea unei democrații și a unei economii viabile".

Stanomir a mai precizat că Ceașescu este privit ca un simbol: "Ceașescu este recitit, reinventat. Acesta este și avantajul de a fi mort".

Acesta a ținut să atragă atenția asupra faptului în interpretarea acestor rezultate ale sondajului "trebuie să ținem cont de un factor perturbator deosebit de puternic, criza economică. Aceasta împinge românii să aibă o viziune asupra epocii comuniste pozitivă prin rațiuni care trimit la tipul de organizare socio-economică a regimului comunist. Aceasta e pusă în contrast cu instabilitatea unui capitalism și așa prea puțin consolidat cum este cel românesc".

Stanomir, profesor universitar la Facultatea de Științe Politice a Universității din București, este unul dintre experții în chestiunea comunismului din România. El este președintele Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, organizație care a lansat astăzi sondajul "Atitudini și opinii despre regimul comunist din România".

Conform acestui sondaj, 49% dintre românii care au participat la studiu sunt de părere că înainte de 1989 era mai bine decât acum. Alți 46% au spus că Ceașescu ar trebui prezentat în cărțile de istorie drept un om care a făcut și bine și rău României. Astăzi, 61% dintre români consideră comunismul drept o idee bună. În urmă cu patru ani, 53% dintre români aveau această opinie.

Sondajul a fost realizat pe 1.133 de persoane, de CSOP la cererea Institutului de Investigare a Crimelor Comunismului în România (IICCR). Interveniurile au fost create pe baza de chestionar standardizat, față în față, la domiciliul persoanelor intervievate. Datele au fost culese în cadrul omnibusului CSOP în perioada 27 august - 2 septembrie 2010.

În volumele "Explorări în comunismul românesc", Ioan Stanomir vorbește despre geneza unui simbol al regimului, respectiv "omul nou comunist".

La începutul acestei veri, EVZ a fost partener al unei campanii dedicate aniversării a 20 de ani de la mineriada din 1990. Cu acea ocazie, Ioan Stanomir s-a alăturat altor politologi români (Vladimir Tismăneanu și Mihai Neamțu), contribuind cu analize și opinii care au fost incluse în suplimentul-eveniment distribuit de "Evenimentul zilei": "Mineriade 1990. Violență stradală și rezistență civică".

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/ioan-stanomir-ceausescu-a-devenit-un-simbol-al-propriilor-noastre-esecuri-906840.html>

Evenimentul Zilei - 24 septembrie 2010

Bogdan Cristian Iacob: "Avem nevoie de o pedagogie a memoriei colective a trecutului comunist"

Bogdan Cristian Iacob, secretarul Consiliului științific al IICCMER, consideră că sondajul realizat de CSOP relevă pericolul încetățenirii unei memorii selective cu privire la comunism, bazată în principal pe experiența personală.

EVZ: Sondajul realizat de CSOP, la inițiativa IICCMER, arată că în ultimii patru ani a crescut numărul celor care consideră comunismul o idee bună, iar suprapunerea parțială peste criza economică este o explicație a acestei tendințe. Ce alți factori au mai determinat acest rezultat?

Bogdan Cristian Iacob: Creșterea numărului celor care consideră comunismul o idee bună este relativă. În ultimii zece ani o serie de sondaje au oferit procente pentru această întrebare. Putem observa că rezultatele acestora au oscilat în jurul pragului de 50%.

În plus, dacă nu există o strategie coerentă de politici publice care să susțină o pedagogie a memoriei colective a trecutului comunist, apare pericolul încetățenirii unei memorii selective, care rareori depășește planul individual și care devine amnezică față de natura represivă a regimului. Iar în condiții de criză economică astfel de tendințe se accentuează.

Cercetarea relevă un paradox major al percepției publice asupra comunismului: regimul comunist a fost unul ilegal însă sub comunism se trăia mai bine, iar liderii comuniști Gheorghiu-Dej și Ceaușescu au făcut multe lucruri bune, ce ar trebui consemnate în manualele de istorie. Poate IICCMER să reducă aceeasă falie din mentalul colectiv?

Pe de o parte, opiniile favorabile sancționării colaboratorilor cu Securitatea, înființării unui Muzeu Național al Dictaturii Comuniste, a unei zile comemorative scot în evidență un fond de așteptare important pentru adoptarea unor politici precise presupuse de asumarea trecutului. Mai mult decât atât, o majoritate a respondenților consideră că natura regimului a fost una represivă.

Falia între astfel de percepții și cele care țin de evaluarea pozitivă a vieții în comunism sau a liderilor PMR/PCR dovedește că în spațiul public nu s-a reușit încă informarea populației asupra responsabilităților individuale pentru crimele și abuzurile perioadei comuniste. În plus, cred că exista un deficit major în explicarea politicilor specifice care au stat la baza funcționării partidului-stat și care, prin natura și consecințele lor, i-au imprimat acestuia caracterul criminal.

Cred că aici este punctul central pentru înțelegerea paradoxului amintit: atât timp cât în școli, în mass-media sau în alte spații publice natura criminală a dictaturii rămâne doar o noțiune abstractă, va fi foarte greu ca cetățenii să interiorizeze această idee. Există și tendința limitării la teroarea anilor 50. Dar, criminalitatea regimului pe întreaga perioadă a existenței sale rămâne o miză atât la nivel de informare publică cât și în ceea ce privește cercetarea științifică.

Destul de mulți români consideră că cei care au colaborat cu Securitatea trebuie să nu mai ocupe funcții publice. Acest rezultat legitimează instituția în promovarea unei legi a lustrăției?

IICCMER consideră că acesta este unul dintre cele mai importante rezultate din sondaj. Datele obținute ne arată că există un consens în rândul populației asupra necesității de a sancționa, într-un fel sau altul, pe cei care au lucrat pentru sau au colaborat cu Securitatea. Așadar, legea lustrăției este un proiect care are sprijinul populației.

Problema este voința la nivelul unor instituții ale statului. O explicație suplimentară este faptul că de mai bine de zece ani subiectul dosarelor fostei Securități a fost constant în prim-planul mass-media. În plus, CNSAS-ul a reușit, în pofida deselor crize cu care s-a confruntat, să se impună în spațiul public.

Întrucât întrebări despre comunism sau liderii comuniști există în majoritatea sondajelor din România, iar tendințele generale ale percepției asupra comunismului sunt cunoscute, există totuși un rezultat din acest sondaj care a luat prin surprindere IICCMER?

Pornind de la premisa că acest sondaj este doar primul într-o serie în cadrul parteneriatului cu CSOP, am decis ca el să fie unul de tranziție: pe de o parte, să continue o tradiție de întrebări, pe de alta, să deschidă un nou drum, în sensul investigării opiniei publice pe politici precise presupuse de gestionarea trecutului comunist.

Așadar, am avut surpriza plăcută, de exemplu, să descoperim sprijinul majoritar pentru Muzeul Național al Dictaturii Comuniste. O surpriză neplăcută, a fost faptul că doar 13% din respondenți au declarat că ei sau membri ai familiei lor au suferit în comunism. Acest indicator ne arată că populația României nu are o interpretare complexă a "suferinței" în regimul comunist. Revenim la problema explicării, în vederea interiorizării, a naturii criminale a dictaturii.

Jumătate din populație crede că în perioada comunistă a existat represiune, pusă în funcțiune în egală măsură de partidul unic și de serviciile secrete. Cu toate acestea, doar 13% dintre repondenți declară că au avut de suferit. Acest procent mic poate fi explicat doar prin faptul că au trecut 20 de ani de la căderea regimului, rănilor s-au închis și mulți dintre cei care au stat în pușcării pe criterii politice s-au stins?

Problema la acest capitol este una de percepție a complexității suferinței în comunism. Oare cei care și-au pierdut casele în perioada sistematizării satelor nu au suferit? Oare cei care au fost mutați în orașele României comuniste în blocuri "cutii de chibrituri" din cartierele insalubre ale utopiei urbanistice comuniste nu au suferit? Sau familiile care au avut experiența unui avort ilegal sau nereușit? Generațiile de copii care au crescut în regim de penurie sau malnutriție?

Cei care au trăit în zone grav poluate de industrializarea "de șoc" din perioada comunistă? Sau cei care au avut părinți, bunici, sau alte rude care au fost încarcerați, discriminați, anchemati,

urmăriți etc. de către instituțiile represive ale regimului? Exemplele pot continua. Statutul de victimă a unui regim totalitar este unul eminamente complex care are la baza conștientizarea și înțelegerea individuală și colectivă a resorturilor funcționării acestuia.

Rezultatele sondajului ar putea legitima înființarea unui Muzeu al Comunismului, pe care îl consideră necesar puțin peste jumătate din populație. IICCMER s-a gândit sau poate a găsit deja un loc în care s-ar putea pune în aplicare acest deziderat?

Proiectul Muzeului are sprijinul Ministrului Culturii și Patrimoniului. Demersul nostru s-a blocat datorită dificultății de a obține locația pentru care s-a realizat studiul de fezabilitate inițial.

În momentul de față depinde de Ministerul Economiei și Comerțului să accepte un transfer de proprietate sau concesionarea către Ministerul Culturii a clădirii indicate în proiectul IICCMER drept ideală pentru realizarea Muzeului Național al Dictaturii Comuniste, respectiv Hala Filaret, de langa Parcul Carol.

22 decembrie pare a fi ziua pe care românii o asociază cel mai mult cu victimele comunismului. IICCMER va propune oficializarea ei ca zi națională de comemorare?

IICCMER a înaintat în aprilie un proiect pentru adoptarea datei de 21 decembrie ca Zi națională de comemorare a victimelor regimului comunist în România și a datei de 23 august ca Zi de comemorare a victimelor fascismului și comunismului. Demersul inițial i-a aparținut dl. Sorin Ilieșiu.

În mentalul colectiv 22 decembrie pare să fie ziua rupturii de regimul comunist. Această dată este însă un microcosmos al tuturor ambiguităților "democrației orginale" care a urmat în România. 21 decembrie este simbolul curajului civic și al revoltei spontane împotriva regimului comunist.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/bogdan-cristian-iacob-avem-nevoie-de-o-pedagogie-a-memoriei-colective-a-trecutului-comunist-90689.html>

Gândul – 24 septembrie 2010

61 la sută dintre români cred că în comunism "era mai bine". Ultimii patru ani au produs încă opt procente de nostalgici

Potrivit unui studiu prezentat joi, în ultimii patru ani, încă opt procente din populația României a ajuns la concluzia că "tot comunismul era mai bun". Astfel, 61 la sută dintre conașionalii noștri consideră astăzi comunismul drept o idee bună, în creștere cu opt procente față de un sondaj similar realizat în urmă cu patru ani

Sondajul constituie rezultatul unui parteneriat de lungă durată între Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) și Centrul de Sondare a Opiniei Publice (CSOP) și a fost realizat în perioada 27 august - 2 septembrie pe un eșantion de 1.133 persoane.

Ca percepție generală, sondajul arată că românii, deși consideră regimul comunist ca fiind ilegal și represiv - o parte importantă dintre respondenți considerându-l chiar "criminal" (41%) -, culpabilizând fosta Securitate și PCR pentru că au instaurat și menținut un "regim dictatorial" în România, totuși ei dovedesc, într-o măsură importantă, că au o percepție pozitivă asupra comunismului.

Astfel, potrivit sondajului dat, astăzi, publicității, 14 la sută dintre români consideră comunismul drept o idee bună, bine aplicată; 47 la sută o idee bună, dar prost aplicată și numai 27 la sută, o idee proastă.

Un sfert dintre români cred că Ceaușescu a făcut bine României

De asemenea, ei au o părere, în general bună despre cei doi conducători comuniști, Gheorghe Gheorghiu-Dej și Nicolae Ceaușescu, cu un plus pozitiv în ceea ce-l privește pe Ceaușescu. Astfel, fostul dictator "a făcut bine României" (25%); a făcut și bine și rău (46%); a făcut rău României (15%).

"Tot înainte" era mai bine

Aproape jumătate dintre români (49%) consideră că înainte de 1989 era mai bine, iar 14% dintre ei zic că era la fel ca în prezent. Numai 23% spun că o duc mai bine în România anului 2010. Motivele pentru care cei intervievați susțin acest lucru sunt, în ordine: lipsa șomajului (62%), trai decent (26%), posesia unei locuințe (19%), siguranța zilei de mâine (12%), ordine și siguranță publică (11%), salarii bune (7%) etc.

Negativele perioadei comuniste sunt: lipsa de libertate (69%), sărăcia, lipsa de alimente și utilități (47%), lipsa de informații (11%), dictatura (6%), torturi, crime (4%) etc.

"Aproape nimeni" nu a avut de suferit în comunism

Același sondaj relevă și motivația acestei percepții general-pozitive. La întrebarea "Dumneavoastră personal sau familia dumneavoastră ați avut de suferit de pe urma regimului comunist?", 78% dintre intervievați au răspuns negativ. Doar 3 procente spun că au avut de suferit personal, 6% au avut rude care au avut de suferit, iar în cazul a 4% dintre ei, problemele s-au răsfrânt atât asupra lor personal, cât și a altor membri ai familiei.

Dosarele Securității... Nu, mulțumim!

La capitolul Securitatea Statului, răspunsurile au dovedit că jumătate dintre ei (49%) nu sunt interesați să aibă acces la dosare, doar 40% fiind interesați să facă acest demers. Cu toate acestea, 75 de procente susțin ca foștii colaboratori ar trebui să fie demși din funcțiile publice și să li se interzică ocuparea unor funcții publice o perioadă de timp. 16 la sută din acest procent vor ca foștii colaboratori să fie condamnați pentru declarații false.

Să fie Muzeu și Zi Națională. Dacă se poate pe 22 sau pe 23

În ceea ce privește memoria asupra comunismului, 51% dintre români consideră că este necesară înființarea Muzeului Național al Dictaturii Comuniste din România, iar 52% că este necesară stabilirea unei Zile Naționale de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist din România. 16% dintre intervievați consideră că ziua de 22 decembrie ar fi data cea mai justificată pentru un astfel de eveniment, în timp ce 10% s-au gândit că data de 23 august ar fi mai nimerită.

Presa, școala de comunism

Sondajul mai arată că sursele cele mai importante de informare privind istoria comunismului din România sunt, în ordine: presa (56%), școala-universitatea (33%), familie (21%) etc.

<http://www.gandul.info/news/61-la-suta-dintre-romani-cred-ca-in-comunism-era-mai-bine-ultimii-patru-ani-au-produs-inca-opt-procente-de-nostalgici-7401955>

Cronica Română – 24 septembrie 2010

Sondaj: Jumătate dintre romani cred ca era mai bine inainte de 1989

Aproximativ jumătate dintre romani considera ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania decat in prezent, 41% declara ca regimul comunist nu a fost unul criminal, iar 61% considera comunismul o idee buna, releva un sondaj de opinie privind perceptia populatiei despre perioada comunismului, dat publicitatii ieri de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului si Memoria Exilului Romanesc (IICCMER) si CSOP. Potrivit sondajului, 49% considera ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania decat in prezent, 14% sustin ca era la fel, 23% - era mai rau decat in prezent, iar 14% au raspuns cu nu stiu/nu raspund. Specialistii de la CSOP declara ca aceste raspunsuri nu reprezinta o apologie a trecutului, populatia criticand mai mult situatia actuala. De asemenea, 47% dintre romani considera comunismul o idee buna, dar aplicata prost, 14% o idee buna, care a fost bine aplicata, si doar 27% sustin ca a fost o idee gresita. La intrebarea: daca ar fi sa caracterizati comunismul intr-un singur cuvant sau intr-o fraza scurta, 46% dintre cei intervievatii au raspuns cu asocieri favorabile, 32 % asocieri nefavorabile, 5% cu asocieri neutre, in vreme ce 18% au raspuns cu nu stiu/nu raspund

Pentru cei cu asocieri favorabile, comunismul este apreciat pentru serviciu asigurat/locuri de munca (10%), siguranta zilei de maine (8%), trai decent (8%), egalitate (5%), iar cei care au raspuns prin pareri nevaforabile, comunismul este asociat cu lipsa de libertate (9%), dictatura (7%), sistem gresit (5%), teroare/crima (2%), saracie/lipsa de alimente si produse (2%).

<http://www.cronicaromana.ro/index.php?art=108785>

9AM – 24 septembrie 2010

Majoritatea romanilor cred ca era mai bine in comunism

Jumatate dintre cetateni cred ca in Romania era mai bine in vremea comunismului decat in prezent, in timp ce doar mai putin de un sfert considera ca in comunism a fost mai rau decat este astazi, releva rezultatele unui studiu realizat de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului.

"Trecutul comunist este vazut pozitiv prin comparatie cu prezentul marcat de criza economica: 50 la suta dintre cei chestionati afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine in Romania, in vreme ce 23 la suta considera ca era mai rau iar 14 la suta considera ca era la fel", se arata intr-un comunicat de presa al Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului si Memoria Exilului Romanesc ([IICCMER](http://www.iicmer.ro)).

Paradoxal, tot aproape jumatate dintre respondenti - 47 la suta - spun despre comunism ca a fost "o idee buna prost aplicata", in timp ce pentru 27 la suta ideologia a fost una proasta. Totusi, 14 la suta dintre romani cred si astazi ca ideea care a stat la baza regimului comunist a fost una buna.

- Dictatorul Nicolae Ceausescu este bine vazut de mai multi romani decat cei care considera ca a facut un rau tarii.

Astfel, conform studiului, unul din patru romani sustine ca Nicolae Ceausescu "a facut bine Romaniei", in vreme ce doar 15 la suta spun ca acesta a facut rau tarii.

"Imaginea relativ pozitiva a unor lideri ca Nicolae Ceausescu se explica prin faptul ca populatia nu a avut si nu are decat un acces limitat la acele informatii de natura sa clarifice responsabilitatile oficialilor comunisti in deciziile care au dus la crimele si abuzurile comise in perioada comunista. Asadar, se poate afirma ca este datorita atat a institutiilor statului cat si a mass-media din Romania sa promoveze un tip de discurs complex, nuanatat si responsabil care sa reflecte si sa analizeze dilemele, provocarile si problemele presupuse de asumarea trecutului comunist", motiveaza, in comunicatul citat, oficialii IICCMER o parte din rezultatele sondajului, scrie MEDIAFAX.

In ciuda parerii mai degraba bune despre Ceausescu si comunism, 42 la suta dintre romani cred ca regimul comunist a fost ilegal iar 41 la suta il catalogheaza drept "criminal".

Mai mult, trei romani din patru considera ca cei care au colaborat cu Securitatea "nu trebuie sa aiba functii publice sau, daca au, sa fie demisi ori sa isi dea demisia".

Conform studiului, 27 la suta dintre respondenti considera ca fostii colaboratori ai Securitatii trebuie demisi, 21 la suta opineaza ca ar trebui ca acestia sa se retraga iar 11 la suta propun chiar ca acestia sa primeasca o interdictie de a candida, pentru un timp, la functii publice.

Totodata, 16 la suta dintre romani vad oportuna condamnarea fostilor colaboratori ai Securitatii care ocupa functii publice, pentru "declaratii false" cu privire la collaborationismul lor.

In ciuda viziunii pozitive asupra trecutului comunist, studiul releva ca jumatate dintre romani confirma existenta actelor de represiune in regimul comunist. In aceste conditi, chiar mai mult de jumatate dintre respondenti afirma ca este necesar un Muzeu National al Dictaturii Comuniste din Romania si vad oportuna instituirea unei zile nationale de comemorare a victimelor regimului comunist.

"Existenta unor traume colective si individuale pe intreaga durata a regimului comunist este sugerata de faptul ca majoritatea respondentilor se pronunta in favoarea comemorarii si memorializarii intervalului istoric marcat de dictatura comunista in Romania", se arata in incheierea comunicatului de presa care insoteste sondajul realizat de CSOP si IICCMER.

Sondajul a fost realizat in perioada 27 august - 2 septembrie 2010, pe un esantion national reprezentativ de 1.133 de persoane. Rezultatele au o eroare de cel mult 2,9 la suta.

<http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/Social/200577/Majoritatea-romanilor-cred-ca-era-mai-bine-in-comunism.html>

Cotidianul – 24 septembrie 2010

Sondaj CSOP: Aproape jumătate dintre români plâng după comunism

La 20 de ani de la Revoluție, românii regretă regimul comunist, iar unii dintre ei chiar și pe fostul dictator Nicolae Ceaușescu.

Comunismul a fost o idee bună aplicată prost, spun 47% dintre cei care au răspuns unui sondaj de opinie realizat de CSOP la comanda Institutului pentru Investigarea Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc (IICCMER) în perioada 27 august – 2 septembrie 2010. 14% sunt chiar mulțumiți de modul în care a fost aplicat comunismul față de doar 27% care cred că acesta a fost o idee greșită. Mai mult, 46% din populație are asocieri favorabile fostului regim dictatorial, cel mai des invocată fiind cea legată de locurile de muncă asigurat.

41% dintre români cred că regimul comunist nu a fost unul criminal, față de 37% care susțin contrariul. De altfel, 79% din populație susține că nu a avut de suferit de pe urma comunismului.

Cu toate acestea, 42% din cei care au răspuns chestionarului cred că regimul comunist a fost unul ilegal care s-a menținut la putere prin falsificarea voinței majorității cetățenilor, iar aproape jumătate dintre cetățeni cred că înainte de 1990 era mai bine decât acum, față de doar 23% care afirmă contrariul. De ce era mai bine? Pentru că oamenii aveau locuri de muncă – 62%, trăiau decent, aveau locuință. De ce era rău? Nu există libertate – 69%, era sărăcie, lipseau informațiile.

Românii se dovedesc a fi îngăduitori și atunci când vine vorba de cei doi foști lideri comuniști care au condus România vreme de 42 de ani: Gheorghe Gheorghiu-Dej și Nicolae Ceaușescu.

Astfel, Dej a făcut bine României - spune 21% din populație, bine și rău – 29%, rău – 9%. Nicolae Ceaușescu stă chiar mult mai bine: manualele de istorie ar trebui să spună despre acesta că a făcut bine României – 25%, rău României – 15%, și bine și rău – 46%.

Sondajul CSOP a fost realizat pe un eșantion de 1.133 persoane și are o marjă de eroare de 2,9% cu o probabilitate de 0,95.

http://www.cotidianul.ro/125044-Sondaj_CSOP_Aproape_jumatate_dintre_romani_plang_dupa_comunism

WAZ. Euobserver.com – 24 septembrie 2010

National amnesia: Survey uncovers Romanians' nostalgia for Communism

Only half of the Romanian population consider Nicolae Ceausescu's Communist regime to have been repressive, according to a new national survey. The other half thinks that life was better in Communist times or has no opinion.

The study, carried out by the CSOP market research and opinion survey company, in co-operation with the government-sponsored Institute for the Investigation of Communist Crimes and the Memory of the Romanian Exile (IICCMER), shows that only 27 percent of Romanians hold the view that Communism was "wrong".

Some 61 percent are of the opinion that Communism was a "good idea," 47 percent answered that "it was a good idea, but badly applied", while 14 percent answered that it was a "good idea, and well applied." A staggering 78 percent of those interviewed consider that neither they, nor their families, ever suffered during Communism.

Altogether, life seems to have been better under Communism for 49 percent of Romanians, while only 23 percent maintain that life back then was worse, with 14 percent seeing no

difference. The main reasons advanced for the apparent nostalgia: everybody had a job (62 percent), decent living conditions (26 percent), and guaranteed housing (19 percent). Only 4 percent answered that "everything was better."

The moral legacy of the Ceausescu era also received benevolent marks. Some 25 percent of those interviewed think that Ceausescu was a good leader while 15 percent believe the opposite and the rest professed mixed opinions.

The findings of the survey came as a surprise for many people. The Romanian Communist regime, especially during the last two decades under Ceausescu, is widely considered to have been one of the most authoritarian and brutal in the former Eastern bloc. Travelling was denied to practically everybody. Ideological censorship stifled all original manifestations of art that did not directly praise the regime, and, particularly during the 1980s, there was widespread hunger, as Ceausescu imposed a grotesquely ineffective "scientific alimentation" programme.

"Of course, it was an unpleasant surprise to discover the figures," Bogdan Cristian Iacob, secretary of the scientific council of the IICCMER, said in a phone interview with WAZ.EUobserver.

"It is clear that the perception of the meaning of suffering under Communism is unclear and fuzzy today; people identify suffering with direct physical violence and personal discomfort. The lesson we have learned from this survey is that the population needs to be better informed, and that we didn't do enough to explain what the criminal nature of the Communist regime consisted of."

The main responsibility for the national amnesia, according to Mr Iacob, rests with the media and state institutions. The media, in particular, has shown "massive disinterest" in the real nature of Romania's recent past, he said.

The survey was carried out in August and September. The possible margin of error is given by the authors as 2.9 percent.

<http://waz.euobserver.com/887/30890>

Revista 22 – 24 septembrie 2010

Sondaj CSOP: 61% din romani considera comunismul drept o idee buna, 25% ca Ceauseascu a facut bine Romaniei

61% dintre romani considera in prezent comunismul drept o idee buna, jumatate afirma ca inainte de decembrie 1989 era mai bine, in vreme de doar 23% considera ca era mai rau. Potrivit unui sondaj CSOP realizat in parteneriat cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului si Memoria Exilului Romanesc (IICCMER), 25% dintre romani afirma ca Nicolae

Ceausescu a facut bine Romaniei, procent semnificativ mai mare decat al celor care afirma ca a facut rau tarii (15%).

Deși a fost un regim ilegal și criminal, comunismul a fost bun, este concluzia paradoxală sondajului de opinie realizat la inițiativa ICCMER, din nevoia de a adapta politicile instituției la percepția actuală asupra fostului regim. Sondajul relevă o tendință de creștere a numărului celor ce au o percepție pozitivă față de această perioadă, motivele fiind în general de ordin material: toți oamenii aveau un loc de muncă, un trai decent și o locuință.

25% dintre români consideră fără echivoc că Ceaușescu a făcut bine României, lucru ce ar trebui să fie consemnat ca atare și în manualele de istorie. În plus, deși jumătate dintre români spun că a existat represiune în perioada comunistă, doar 13% spun că au avut de suferit de pe urma regimului.

În cazul celor care spun asta tot motive materiale au în vedere: sărăcia, exprimată prin lipsa de alimente și de acces la servicii și confiscarea averii. Lipsa libertății și a șanselor de promovare profesională se află în plan secund în mentalul colectiv.

Cu toate că aproape jumătate dintre români consideră puțin sau deloc important accesul la dosarele Securității, o majoritate de vârstitoare crede că cei care sunt dovediți ca foști colaboratori nu trebuie să mai dețină funcții publice.

Deși în sondaj nu s-a utilizat termenul de lustrare, cei mai mulți respondenți se declară, practic, în favoarea ei. Astfel, 27% dintre respondenți consideră că foștii colaboratori ar trebui demisi din funcții publice, 21% că ar trebui să-și dea demisia, 16% că ar trebui să fie condamnați pentru declarațiile false cu privire la colaborarea cu Securitatea și 11% că ar trebui să li se interzică pentru o perioadă să mai candideze sau să fie numite în funcții publice.

Cât privește sursele de informație asupra comunismului, mass-media este detașat în fruntea listei, cu un procent de 56%. Pe următorul loc se află școlile și universitățile, cu 37%. Alte surse de informare sunt, în procente apropiate, familia, cărțile și filmele.

Potrivit HotNews.ro, cele mai importante date ale sondajului sunt:

Percepția generală asupra comunismului

- * percepția populației asupra comunismului este mai degrabă una pozitivă: 61% din români consideră în prezent comunismul drept o idee bună, față de 53% în urmă cu 4 ani

- * în urmă cu 4 ani, un studiu similar arăta că 12% dintre români considerau comunismul o idee bună bine aplicată, 41%, o idee bună prost aplicată și 34% îl considerau o idee proastă

- * în prezent 14% îl consideră o idee bună bine aplicată, 47%, o idee bună prost aplicată și 27% o idee proastă

- * jumătate din ansamblul populației afirmă că înainte de decembrie 1989 era mai bine în România, în vreme ce doar 23% consideră că era mai rău și 14% că era la fel

- * motivele principale pentru care respondentii au afirmat ca era mai bine sunt: existenta locurilor de munca (62%), nivelul de trai (26%) si detinerea unei locuinte de catre cei mai multi dintre oameni (19%)
- * aspectele negative principale mentionate de catre cei care evalueaza negativ comunismul fata de prezent sunt lipsa libertatii, la modul generic (69%), gradul de saracie (respectiv penuria de alimente si utilitati si servicii publice) si lipsa informatiilor (11%)
- * prin comparatie, intr-un studiu din 2009, 72% dintre unguri mentionau ca este mai rau in prezent decat in perioada comunista, 62% din bulgari si ucrainieni mentionau acelasi lucru, 42% dintre lituanieni si slovaci, 45% din rusi, 39% din cehi si 35% din polonezi
- * numarul celor care considera ca regimul comunist a fost "criminal" este mai mare decat al celor care spun ca nu a fost in acest fel (41% fata de 37%)
- * regimul comunist este vazut ca unul "ilegitim" de majoritatea respondentilor, 42% sustinand acest lucru, in vreme ce doar 31% cred contrariul
- * in ceea ce priveste atributele definitorii pentru comunism, 46% dintre asocierile facute sunt mai degraba pozitive, si doar 32% sunt nefavorabile, 5% fiind neutre
- * aspecte favorabile ale comunismului: siguranta serviciului, a locului de munca (10% din totalul respondentilor au facut aceasta asociere), siguranta zilei de maine (8%), un trai decent (8%), egalitatea intre indivizi (5%) si, in fine, 5% spun ca era un sistem bun, in general
- * aspecte nefavorabile ale comunismului: lipsa de libertate (9%), dictatura, ca regim (7%), aprecierea ca era un sistem gresit (5%), existenta unui climat de teroare, crima (2%), saracia si lipsa alimentelor si a altor produse fiind si ea mentionata, dar de numai 2%

Perceptia liderilor comunisti

- * in ceea ce priveste perceptia celor 2 lideri politici din perioada comunista, Nicolae Ceausescu si Gheorghe Gheorghiu-Dej, primul este mai cunoscut, dupa cum era de asteptat, decat cel de-al doilea, iar imaginea sa este una mai buna
- * procentul celor care spun ca Nicolae Ceausescu a facut bine Romaniei (25%) este semnificativ mai mare decat al celor care afirma ca a facut rau tarii (15%)
- * majoritatea oamenilor considera, in ceea ce priveste ambii lideri, ca au facut atat rau cat si bine (jumătate din respondenti crede acest lucru despre Nicolae Ceausescu) si considera, similar, ca reflectarea in manualele de istorie ar trebui sa indice acest lucru.

Represiunea comunista

- * 13% dintre respondenti sustin ca au avut de suferit de pe urma regimului comunist: 3% personal, 6%, altcineva din familie decat respondentii insisi, iar 4%, atat ei cat si cineva din familie
- * forma principala sub care s-a manifestat impactul negativ a fost penuria de alimente si lipsa serviciilor (47%), restul mentiunilor fiind legate de incalcarea drepturilor si libertatilor cetatenesti si ale drepturilor omului (confiscarea averilor, bunurilor - 11% dintre cei care au spus ca au avut de suferit, arestarea pe motive politice - 6% dintre cei care au mentionat ca au suferit etc.)

- * responsabilitatea represiunii este atribuita relativ egal celor cu functii de conducere din cadrul PCR si celor cu functii de conducere in Securitate (45% si 44%)
- * problema accesului la dosarele Securitatii nu este importanta pentru jumatate din respondenti, 40% mentionand ca este importanta sau foarte importanta.

Perceptia asupra memoriei comunismului

- * putin peste jumatate dintre respondenti considera ca este necesar un Muzeu National al Dictaturii Comuniste din Romania, doar un sfert afirma ca nu este nevoie de un astfel de Muzeu, restul neraspundand
- * putin peste jumatate considera ca este necesara o zi Nationala de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist din Romania, un sfert ca nu este necesara o astfel de zi, cele mai frecvent mentionate 2 zile fiind 22 decembrie (22% din respondenti), respectiv 23 august (10% din respondenti)

Concluzii

- * exista la nivelul populatiei generale o tendinta de pozitivare a perioadei si regimului comunist. Pozitivarea se regaseste atat la evaluarea in sine a regimului, cat mai ales comparativ cu perioada prezenta
- * liderii politici (Nicolae Ceausescu, in special) sunt priviti ca avand un impact pozitiv mai degraba decat negativ
- * romanii recunosc represiunea din perioada comunista, ilegitimitatea regimului si faptul ca membrii de conducere ai PCR si Securitatea au avut un rol major negativ
- * memoria regimului comunist pare sa fie, in acelasi timp, relevanta pentru populatie, care considera necesara infiintarea unui Muzeu National al Dictaturii Comuniste si declararea unei zile Nationale a de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist.

Pentru realizarea studiului au fost intervievate 1.133 persoane. Eroarea de reprezentativitate este de 2,9%, cu o probabilitate de 0,95. Interviuurile au fost realizate pe baza de chestionar standardizat, fata in fata, la domiciliul persoanelor intervievate. Datele au fost culese in cadrul omnibusului CSOP in perioada 27 august - 2 septembrie 2010.

<http://www.revista22.ro/--sondaj-csop-61-din-romani-considera-comunismul-drept-o-idee-buna-25--8933.html>

Revista 22 – 28 septembrie 2010 **Nostalgia pentru comunism**

Centrul de Sondare a Opiniei și Pieței a realizat, în colaborare cu Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc, un sondaj de opinie național care măsoară percepțiile populației asupra comunismului. Este o cercetare elaborată, programată a

dura mai mulți ani, menită a regla politicile publice ale unei instituții care se ocupă de istoria și memoria comunismului.

47% dintre români consideră comunismul o idee bună, dar prost aplicată, iar alți 14%, o idee bună și bine aplicată. Doar 27% văd în comunism o idee greșită. Din răspunsurile la întrebări, se poate observa că există o evaluare preponderent pozitivă a perioadei de dinainte de 1989 și a comunismului ca atare. 49% afirmă că era mai bine înainte, 14% cred că în prezent este la fel, iar 23% spun că era mai rău înainte.

Motivele enunțate ale nostalgiei sunt: oamenii aveau locuri de muncă (62%), traiul era decent (26%), toți oamenii aveau locuință (19%), exista siguranța zilei de mâine (12%), precum și siguranță publică (11%). Ceva mai puțini spun că existau salarii bune, învățământ gratuit de calitate, disciplină, egalitate, dezvoltare economică suficientă funcționării României, că nu exista corupție, sistemul medical era bun, leul stabil și altele. Cei care evaluează negativ perioada pre-1989 se gândesc la lipsa libertății (69%), a alimentelor și utilităților publice (47%), a informațiilor (11%), la dictatură, torturi/crime, la faptul că predominau nonvalorile, lipsa încrederii, favoritismul și clientelismul și că epoca se indentifica cu N. Ceaușescu.

Concluziile Raportului Final al Comisiei Tismăneanu sunt împărțite doar parțial de populație. 42% dintre cei care oferă un răspuns admit că regimul comunist a fost „ilegitim” (31% nu sunt de acord, iar 27% nu știu sau nu răspund), în timp ce doar 37% conced că același regim a fost și criminal (41% spun că nu, iar 22% nu știu sau nu răspund). Este de remarcat ponderea mare a nonrăspunsurilor.

Gh. Gheorghiu-Dej și N. Ceaușescu au imagini amestecate, cei mai mulți dintre români considerând că au făcut și bine, și rău României (29% în cazul primului, 46% la cel de-al doilea). Evaluarea exclusiv pozitivă ajunge la 21% în cazul lui Dej și 25% în cazul lui Ceaușescu. Proporția celor care declară că au avut de suferit, personal sau în familie, de pe urma comunismului este de 3% personal, 6% cineva din familie, 4% și personal, și în familie. 78% spun că nu au avut de suferit. Formele de suferință menționate sunt sărăcia și lipsa de alimente, confiscări, experiența de deținut politic (6% din 13%), lipsa libertății, persecuție politică, hărțuire etc.

Responsabilitatea pentru represiune (a cărei existență este admisă de jumătate din populație) este împărțită egal între cei cu funcții în PCR (45%) și cei cu funcții în Securitate (44%).

Sondajul arată un suport consistent al românilor pentru lustrare, pentru înființarea unui Muzeul Național al Dictaturii Comuniste din România și pentru instituirea unei Zile de Comemorare a Victimelor Regimului Comunist din România, inițiative ale IICCMER.

România nu face imagine excepțională dacă este să ne comparăm cu celelalte state postcomuniste din zonă. Peste tot, nostalgia față de comunism este un fenomen remarcabil. Mai mulți politologi, între care îl menționez pe Christian W. Haerpfer, au scris temeinic pe acest subiect. Conform lui Haerpfer, în anii 90 cam jumătate dintre români regretau economia centralizată comunistă, ceea ce ne situa în marginea de jos a mediei est-central-europene și pe

trend descrescător (contrastul fiind mare cu țări precum Ungaria, o excepție prin „comunismul gulaș”, sau statele ex-sovietice, unde nostalgia trecea de 70%, ajungând până la 90% în cazul Ucrainei). În privința nostalgiei față de guvernarea comunistă, România a respectat trendul zonal crescător, dar cu cote mai mici decât media, maximum de apreciere fiind de până în 38% (cel mai mic din toată Europa de Est la sfârșitul anilor 90). Și la capitolul nostalgie pentru comunism ca regim politic România era în anii 90 sub media est-europeană (cu 10-20 de procente, față de peste 50% Ungaria și țările ex-sovietice). Ca o concluzie preliminară, sondajele indicau în România un nivel destul de ridicat de nostalgie, dar sub media Europei de Est. Așadar, nu suntem excepționali.

Din analiza datelor din sondaje, s-a putut vedea că există un corpus dur de nostalgici restauratori, oscilând între 10-20 de procente, care doresc reinstaurarea comunismului, sunt ostili democrației, nu s-au adaptat nicidecum în tranziție, au profil autoritar și xenofob, au peste 40 de ani (deci aveau peste 20 de ani la revoluție), locuiesc cu precădere în sudul și nord-estul țării și votează cu PRM sau cu PSD. Ceilalți „nostalgici” până spre 50%, revoltații, nu regretă neapărat trecutul, ci evaluează negativ prezentul și îl contrapun unui trecut edulcorat, din care sunt expurgate amnezic elementele negative. Pondere lor crește în momentele de criză. Nostalgia astfel exprimată este, de fapt, un răspuns polemic dat prezentului. Iar Ceaușescu cel contrafăcut de memoria amnezică și în care se investesc aparent cei frustrați de prezent este, cum nimerit spunea prietenul Ioan Stanomir, simbolul eșecurilor noastre în construirea unei democrații și economii viabile.

Profilul nostalgicilor polemici este nebulos, se vede acest lucru și din datele CSOP-IICCMER. Mediul de rezidență, zona, sexul și nici măcar vârsta nu sunt predictorii puternici. Cei mai puțini nostalgici îi găsim în intervalul de vârstă 20-39 de ani, în segmentul activ al societății, care este supus într-o mai mare măsură socializării secundare (tipul de socializare unde se vorbește cel mai mult despre abuzurile și crimele comunismului, despre condamnarea regimului comunist ca ilegal și criminal).

Aparent surprinzător, găsim un nivel mare de „nostalgie” la cei sub 20 de ani, deci care nu au prins comunismul nicio clipă. Explicația stă în socializarea primară: influența părinților nostalgici este majoră, iar școala nu își face treaba. Conform sondajului CSOP, sursele cele mai importante privind istoria comunismului sunt mass-media (56% - iar în mass-media nu se vorbește foarte mult despre acest subiect), școala/universitatea (33%), familie (21%), cărți (21%), filme artistice sau documentare (20%), Internet (9%). Din sondajul IRES se vede că despre perioada pre-89 vorbesc în familie 67% dintre cei care au răspuns, 37% o fac în termeni pozitivi, 57% în termeni și pozitivi, și negativi și 5% în termeni exclusiv negativi.

Comunismul a pierdut bătălia cu istoria, dar, cel puțin deocamdată, nu și pe aceea cu memoria. Istoria comunismului este mai peste tot istoria unui eșec. Acest fapt îl știu specialiștii, îl recunosc și cei mai mulți dintre foștii lideri comuniști. Memoria socială a comunismului rămâne, în schimb, amestecată. Interesant este că din sondajul IRES se observă o rezistență socială importantă față de opinia calificată, 52% dintre respondenți considerând că istoricii și analiștii nu se raportează corect și imparțial la perioada comunistă.

Prospețimea ideii comuniste rezidă în transcendența sa, care îi asigură imunitatea în fața oricărei provocări empirice. Marxism-leninismul s-a articulat, în ciuda materialismului său, pe o formă radicală de apriorism, valorizând întotdeauna proiectul utopic în confruntarea sa cu realitatea. Astfel, de fiecare dată când sunt arătate efectele reale ale comunismului, suntem trimiși la proiecte și promisiuni generoase, trădate de fiecare dată de oameni nedemni de cauza comunistă.

Aceasta este o cauză importantă a fascinației continue exercitate de comunism. O a doua ține de istoria socială a modernizării forțate comuniste. Pentru mulți, raportat la situația anterioară, comunismul a fost, prin răsturnarea și delabrarea ierarhiilor sociale, o oportunitate pe care au folosit-o pentru ascensiunea socială, profesională sau politică, pentru mutarea de la sat la oraș, reprofilare profesională sau îmbunătățirea standardelor de viață etc. Regimul nu s-a bazat doar pe represiune, ci și pe cooptare. Nu a lăsat în urmă doar victime, ci și foarte mulți oameni care au profitat. Bine, de cele mai multe ori, și aceștia din urmă au fost la rândul-le victime, din cauza infinitelor privațiuni impuse de comunism, dar greu a fost mereu, și înainte de comunism, și în timpul acestuia, și după, așa că, punând lucrurile în balanță, seduși de tentația nostalgiei, agasați de prezent, extrag pentru uzul memoriei doar ceea ce a fost bun și minimizează ce a fost insuportabil.

Istoria oportunismului social în comunism este una dureroasă și foarte greu de scris, dar iată că sondajele arată că oamenii sunt mai dispuși să recunoască niște lucruri decât o fac istoricii.

De aici și dificultățile unei pedagogii a memoriei. Pentru cine are acces la documente, lucrurile sunt clare: comunismul a fost sinistru, de la ideologie, discurs și până la practică. Însă pentru oamenii obișnuiți, cum am văzut, lucrurile sunt mai amestecate.

Iată două registre greu de conciliat. O soluție miraculoasă pentru a apropia cele două viziuni nu există, dar câte ceva se poate face.

În primul rând, este nevoie ca tranziția să reușească, pentru că, atâta vreme cât prezentul nu oferă ceva inechivoc mai bun decât înainte, nostalgia va fi mereu o problemă. În al doilea rând, este nevoie ca oamenii să știe mai multe despre ce li s-a întâmplat înainte de 1989, iar pentru aceasta istoricii trebuie să aibă acces la documente, iar instituțiile care se ocupă de trecutul recent să comunice mai bine rezultatele cercetărilor și să le transforme în acte educaționale. Nu în ultimul rând, este nevoie de apropiere undeva la mijloc între cele două voci, cea a istoriei profesionale și cea a memoriei private, pentru a nu se ajunge să credem că ele vorbesc despre realități completamente diferite.

<http://www.revista22.ro/nostalgia-pentru-comunism-8962.html>

Evenimentul Zilei – 29 septembrie 2010

SENATUL EVZ: Plâng românii după comunism?

Se vorbește mult despre nostalgia pentru comunism în țările Europei de Est și în fosta URSS. Sunt unii care susțin că însăși amintirea dictaturii ar fi devenit o chestiune perimată.

Cât este mit și cât este realitate în aceste aserțiuni rămâne să fie decantat prin analize serioase, deci nu prin aserțiuni pripite.

IICCMER, în colaborare cu CSOP, a dat publicității joi, 23 septembrie, rezultatele unui [sondaj realizat de cele două instituții pentru evaluarea percepției populației României asupra trecutului comunist](#). Nu voi intra în detalii tehnice legat de sondaj, dar doresc să precizez că acesta a fost realizat gratuit de CSOP ca urmare a discuțiilor preliminare pe care le-am purtat în luna iunie a acestui an cu directorul instituției, sociologul Andrei Mușetescu. Sondajul este primul dintr-o serie de astfel de inițiative pe care IICCMER și CSOP doresc să le organizeze în lunile următoare, în cadrul unui proiect comun.

Amintirea comunismului ca regim represiv, întemeiat pe o ideologie revoluționar-utopică, este o rană deschisă. Tăcerea în jurul crimelor are efecte distructive. Iertarea nu se produce spontan, o știm din experiențele latino-americane ori din aceea a Comisiei pentru Adevăr și Reconciliere din Africa de Sud, fără ca autorii crimelor să se căiască public, fără ca justiția să-și spună cuvântul. Iar uitarea este un proces nu mai puțin complicat decât amintirea.

Sondajul IICMER-CSOP este bine-venit din multe rațiuni. Între acestea, el dovedește că românii nu au uitat comunismul, nu resping, ba chiar dimpotrivă, un procent impresionant dintre ei favorizează demersul lustrației, al îndepărtării din funcții publice, pentru o perioadă limitată, a celor care au deținut poziții importante în instituțiile fundamentale ale regimului comunist.

Consider că rezultatele dovedesc necesitatea creării și cultivarea locurilor de memorie, a unei solidarități a amintirii transmise, prin muzee, manuale, dezbateri, de la o generație la alta. Este astfel încurajator că atâtia români sunt în favoarea întemeierii la București a unui Muzeu Național al Dictaturii Comuniste.

Lucrul cel mai frapant și neliniștitor din sondaj mi se pare valorizarea pozitivă a intențiilor doctrinei comuniste, ca și cum represiunea a fost un capriciu individual, nu rezultatul opțiunii violente utopice bazată pe primatul "luptei de clasă".

Ideologia profesată de Ion Iliescu imediat după prăbușirea regimului Ceaușescu pare să dea roade acum, după două decenii. Nu cred însă că putem deduce, din datele acestui sondaj, că românii ar ofta de dor după minunatele vremuri comuniste. Așadar, privitor la respondenții care consideră doctrina marxist-leninistă o "idee bună greșit aplicată": Înteleg ei că dictatura comunistă reprezenta opusul statului de drept? Că era o profitotcrație condusă de o castă parazitară (nomenklatura), un regim corupt până în măduva oaselor indiferent de verbiajul său

egalitarist? Se uită astfel că locul de muncă era fixat de către stat pe bază de criterii politice, nu de merit, că partidul/stat era cel care decidea salariile, pensiile, reducerile ori măririle, întotdeauna în funcție de interese oportuniste.

Nu știu în ce măsură sondajul probează nostalgia pentru ceea ce a fost socialismul lui Dej și al lui Ceaușescu, cât mai degrabă un protest latent în raport cu frustrările zilei de azi. Ar fi putut un regim comunist să răspundă eficient crizei economice globale? Mă îndoiesc profund.

Când își exprimă angostările actuale vor oare românii să renunțe la drepturile câștigate cu prețul a peste o mie de oameni uciși în decembrie 1989, prin luptele care au urmat după venirea la putere a regimului Iliescu? Format ca sociolog, aș fi foarte prudent în a spune, plecând de la un sondaj al opiniei publice într-un moment încărcat de emoții și neliniști, că "românii regretă comunismul". În orice caz, n-aș generaliza.

Cu ani în urmă, politologul Ken Jowitt scria despre posibilitatea formării unor mișcări ale furiei în țările direct afectate de ceea ce el a diagnosticat drept noua dezordine mondială. Demagogii știu cum să organizeze ura și să mobilizeze instinctele de gloată folosind lexicul toxic și inflamator al invidiei sociale. În genere, a fost evitat acest scenariu, dar oamenii sunt frământați, descumpăniți, exasperați de ceea ce mulți percep drept alienarea clasei politice și insensibilitatea instituțiilor financiare.

Anxietățile prezentului mai degrabă decât romantizarea comunismului autohton explică opiniile favorabile epocii Ceaușescu. În situații de criză există întotdeauna ispita de a nu vedea libertatea drept o șansă. Este un lucru ce trebuie avut în vedere când participăm la conversația democratică despre trecutul totalitar și mai ales când ne propunem să gândim strategii educaționale menite să prevină obliterarea memoriei.

<http://www.evz.ro/detalii/stiri/senatul-evz-plang-romanii-dupa-comunism-907365.html>